

Universitatea Tehnică a Moldovei

ANALIZA CONTEXTULUI NUTRIȚIONAL ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN VEDEREA ALIMENTAȚIEI COPIILOR CU DIZABILITĂȚI INTELECTUALE

Student:

HORTIUC Maria

Conducător:

**RADU Oxana
dr. lector univ.**

Chișinău, 2023

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA**

**Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Tehnologia Alimentelor
Departamentul Alimentație și Nutriție**

**Admis la susținere
Șef departament:
Chirsanova Aurica, conf. univ., dr.**

„_____” _____ **2023**

**Analiza contextului nutritional în cadrul
instituțiilor de învățământ în vederea alimentației
copiilor cu dizabilități intelectuale**

Teză de master

Student: _____HORTIUC Maria, MRSC-211 M

Conducător: _____RADU Oxana, dr. lector univ.

Chișinău, 2023

ADNOTARE

Teza de master cu tema „Analiza contextului nutritional în cadrul instituțiilor de învățământ în vederea alimentației copiilor cu dizabilități intelectuale”, studiul de caz în instituția de învățământ pentru copii cu cerințe educaționale speciale „Orfeu”, realizată de autorul Hortiuc Maria, vizează analiza și elaborarea propunerilor privind perfecționarea meniului pentru copiii cu cerințe educaționale speciale în cadrul instituțiilor de învățământ specializate.

Structura tezei: teza conține introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări, bibliografie cu 62 titluri. Textul de bază al tezei conține un volum de 65 pagini, de asemenea lucrarea conține material grafic sub formă 24 de figuri și 18 tabele.

Cuvinte-cheie: alimentația copiilor, cerințe educaționale speciale, regim alimentar, gluten, lactoză.

Actualitatea lucrării: elaborarea unor noi recomandări în vederea optimizării alimentației copiilor cu dizabilități intelectuale în cadrul instituțiilor specializate.

Scopul lucrării: studierea particularităților alimentației copiilor cu dizabilități intelectuale și elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea alimentației lor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova.

Obiectivele lucrării: studiul aspectelor alimentației sănătoase copiilor cu dizabilități intelectuale; analiza modului de organizare a alimentației în cadrul instituției de învățământ “Orfeu”; stabilirea contextului nutrițional al copiilor cu dizabilități intelectuale în Republica Moldova; elaborarea recomandărilor în vederea optimizării alimentației copiilor cu dizabilități intelectuale în cadrul instituției de învățământ “Orfeu”.

Rezultatele obținute: conform cercetărilor efectuate au fost propuse recomandări privind modul de organizare a alimentației și idei de diete speciale pentru instituțiile de învățământ pentru copii cu cerințe educaționale speciale.

ANNOTATION

The master's thesis with the topic „Analysis of the nutritional context within educational institutions in order to feed children with intellectual disabilities”, case study in the educational institution for children with special educational requirements „Orfeu”, by author Hortiuc Maria, aims to analyze and elaborate proposals regarding the improvement of the menu for children with special educational requirements within specialized educational institutions.

Thesis structure: the thesis consist of introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography with 62 titles. The basic text includes 65 pages, 24 figures and 18 tables.

Keywords: children's nutrition, special educational requirements, diet, gluten, lactose.

The actuality of the subject: elaboration of new recommendations in order to optimize the nutrition of children with intellectual disabilities in specialized institutions.

The purpose of the work: studying the particularities of the nutrition of children with intellectual disabilities and developing recommendations for improving their nutrition in educational institutions in the Republic of Moldova.

Objectives: the study of the aspects of healthy food for children with intellectual disabilities; analysis of the way of organizing food in the educational institution "Orfeu"; establishing the nutritional context of children with intellectual disabilities in the Republic of Moldova; elaboration of recommendations to optimize the nutrition of children with intellectual disabilities in the educational institution "Orfeu".

Results: according to the research data obtained, recommendations for nutrition organization and ideas of special diets were proposed for educational institutions for children with special educational requirements.

BIBLIOGRAFIE

1. WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Food and nutrition policy for schools. Programme for nutrition and Food security*. Copenhagen, 2006. Disponibil: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/107797/E89501.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. ORDINUL MINISTERULUI SĂNĂTĂȚII REPUBLICII MOLDOVA nr. 638 din 12-08-2016 cu privire la implementarea Recomandărilor pentru un regim alimentar sănătos și activitate fizică adecvată în instituțiile de învățământ din RM. Monitorul Oficial Nr. 293-305 art. 1435
3. HOTĂRÎREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA nr. 1150 din 20-12-2017 cu privire la aprobarea strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2018-2022
4. MINCU I. *Alimentația dietetică a omului sănătos și a omului bolnav. Ghid alimentar în spital și la domiciliu*. București, 2007. ISBN (13)978-973-45-0539-5
5. HADJU S., CĂLCĂI C. *Tulburările de spectru autist și sindromul autist la copii. Suport de curs*. USMF, Chișinău, 2022
6. Institutul Național de Sănătate Publică. *Ghid de intervenție pentru alimentație sănătoasă și activitate fizică în grădinițe și școli*. București, 2016
7. CROITORU C., CIOBANU E. *Ghid de bune practici: Alimentația rațională, siguranța alimentelor și schimbarea comportamentului alimentar*. USFM, Chișinău, 2019
8. SAVARINO G. CORSELLO A. Macronutrient balance and micronutrient amounts through growth and development. *Italian Journal of Pediatrics*, 47:109, 2021
9. ILAȘ S. *The status of nutritional education in kindergarde*. România, 2011, pp.578-583
10. OPOPOL N., OBREJA G., CIOBANU A. *Nutriția în sănătatea publică*. USMF, Chișinău, 2006. ISBN 978-9975-80-013-6
11. *Nutriția și alimentația copiilor și adolescenților* © USMF, 2020. Disponibil: <https://pediatrie.usmf.md/sites/default/files/inlinefiles/Nutritia%20si%20alimentatia%20copii%20si%20adolescenti.pdf>
12. BALAN V., BORTĂ L., BOTNARI V. *Educație incluzivă. Unitate de curs*. Chișinău, 2017
13. *Alimentatia corecta a copilului prescolar - premiza sanatatii fizice si mentale*. © 2022 Asociația de Medicină Școlară din Republica Moldova. Disponibil: <http://www.medicinascolara.md/index.php/sfaturi-utile/pag-prescolar/item/45-premiza>
14. *Alimentația copilului sănătos* © USMF, 2020. Disponibil: <https://pediatrie.usmf.md/sites/default/files/inlinefiles/Alimentatia%20copilului%20sanatos.pdf>
15. *Down Syndrome and Nutrition* © 2023 Irish Nutrition and Dietetics Institute, INDI. Disponibil: https://www.indi.ie/diseases,-allergies-and-medical-conditions/disability/396-down-syndromeandnutrition.html?fbclid=IwAR372IEwH_2x7DiJqnZn_PZbs9LqPKYeLk3LBWo44oa8hZ5t6F3mOQnEkYU#:~:text=Include%20a%20range%20of%20fibre,when%20younger%20children%20start%20walking
16. HASEGAWA M. et al. Risk factors of malnutrition in children with severe motor and intellectual disabilities. *Brain Dev*, 2020 Nov; 42(10):738-746. DOI: 10.1016/j.braindev.2020.06.009
17. *Sindromul Down. Tot ce trebuie să știi despre terapia copilului* © Totul despre mame, 2023 Disponibil: <https://totuldespreame.ro/copilul-tau/copilul-cu-nevoi-speciale/sindromul-down-2-terapia-copilului>

18. MAZUREK D, WYKA J. Down syndrome--genetic and nutritional aspects of accompanying disorders. *Rocz Panstw Zakl Hig.* 2015;66(3):189-94.
19. *Down Syndrome and Nutrition* © The Board of Trustees of the University of Alabama, 2023. Disponibil: <https://www.nchpad.org/165/1278/Down~Syndrome~and~Nutrition#:~:text=Throughout%20childhood%20and%20into%20adulthood,can%20be%20prevented%20with%20diet.>
20. *Tulburările de alimentație în autism* © Institutul ABA România, 2023 Disponibil: <https://aba-romania.ro/tulburarile-de-alimentatie-in-autism/>
21. *What is an intellectual or developmental disability?* © 2023 The Arc of Larimer County Disponibil: <https://thearcoflarimercounty.org/about-us/what-is-an-intellectual-or-developmental-disability/?fbclid=IwAR1iMkFEypnfkpahjCSmlgtTKgexB0IRp4NyIla4nlZNWQe2OcoXZrEQc>
22. *Different types of disabilities* © The Australian National University, 2023 Disponibil: <https://services.anu.edu.au/human-resources/respect-inclusion/different-types-of-disabilities?fbclid=IwAR3WdKx9UIEZpyVBTYYAOp8mKuGQ-ufFth5C-5TwFtc3fIqqmrX-oNczUHY>
23. *Niveluri de dizabilitate intelectuală* © Fundația “Pentru Voi”, 2021. Disponibil: <https://pentruvoi.ro/dizabilitati-intelectuale/>
24. *IQ-ul unui copil: cum se calculează și de ce trebuie atent evaluat.* © 2000 – 2022 Desprecopii.com. Disponibil: <https://www.desprecopii.com/info-id-28178-nm-IQul-unui-copil-cum-se-calculeaza-si-de-ce-trebuie-atent-evaluat.htm>
25. *Tulburările de alimentație în autism* © Totul despre mame, 2023. Disponibil: <https://aba-romania.ro/tulburarile-de-alimentatie-in-autism/>
26. БАШИНА В. М. *Аутизм в детстве* Москва: Медицина, 1999, 236 p.
27. *Cauzele autismului* © 2014 Intervenție psihoeducațională cu psih. Alina Mirela Craiu. Disponibil: <http://interventiepsihoeducationala.blogspot.com/2014/08/genetic-vs-ereditar.html>
28. *Autism: cauze, simptome, tratament* © Poliana, 2023. Disponibil: <https://www.poliana.ro/autismul-cauze-diagnostic-tratament/>
29. WAISBREN S.E., NOEL K., FAHRBACH K. et al. Phenylalanine blood levels and clinical outcomes in phenylketonuria: a systematic literature review and meta-analysis, *Mol Genet Metab*, 92:63-70, 2007
30. FertySchool ©EXCEMED 2018. Disponibil: <https://www.excemed.org/ru/pku-academy/faq>
31. *What is Cerebral Palsy?* © 2022 National Center on Birth Defects and Developmental Disabilities, Centers for Disease Control and Prevention Disponibil: <https://www.cdc.gov/ncbddd/cp/facts.html>
32. *Weight management for adults with down syndrome* © 2022 National Down Syndrome Society. Disponibil: https://ndss.org/resources/nutrition?gclid=CjwKCAjwKmaBhBMEiwAyINuwMD40CZ8jlOVMW8NEmw4wiEWGRLEOOtFUEjYNFUx5Sauye_1X4RKaRoCXwkQAvD_BwE&fbclid=IwAR3CqlNbBwOoK0lRyDThdfKRpvB2o_cSbeNhxaHfwohmG8sWYYZonufEAFs
33. LIU T., KELLY J. *Nutrition, BMI and Motor Competence in Children with Autism Spectrum Disorder.* Texas State University, USA, 2019

34. *Incluziunea socio-educatională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii*. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale din sistemul educaționalpreșcolar și pentru specialiști din serviciile specializate de recuperare/reabilitare a copiilor cu dizabilități. Aprobate de către Consiliul Național pentru Curriculum (procesul-verbal nr. 3 din 24.11.2011).
Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/incluziunea_socio-educational_a_copiilor_cu_dizabiliti_in_grdinia_de_copii.pdf
35. *Dieta recomandată pentru persoanele cu autism*. Disponibil:
<https://www.celiaci.ro/articole/dieta-autism/>
36. *Ghid pentru alimentația sănătoasă a copiilor în grădinițe*. © 2006 - 2023 Suntmamica.ro.
Disponibil: <https://www.suntmamica.ro/copilul/ghid-pentru-alimentatia-sanatoasa-a-copiilor-in-gradinite-ce-trebuie-sa-manance-copiii-si-cata-apa-sa-consume-10724>
37. BRYAN J, OSENDARP S, HUGHES D, CALVARESI E, BAGHURST K, VAN KLINKEN JW. Nutrients for cognitive development in school-aged children. *Nutr Rev*. 2004 Aug;62(8):295-306. doi: 10.1111/j.1753-4887.2004.tb00055.x.
38. ULLA-KAISA KOIVISTO HURSTI. Factors influencing children's food choice. *Annals of Medicine*, 2017, pp.26-32
39. OMIDVAR N, BABASHAHI M, ABDOLLAHI Z, AL-JAWALDEH A. Enabling Food Environment in Kindergartens and Schools in Iran for Promoting Healthy Diet: Is It on the Right Track? *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021; 18(8):4114. <https://doi.org/10.3390/ijerph18084114>
40. BARTRINA, J., & PÉREZ-RODRIGO, C. Resources for a healthy diet: School meals. *British Journal of Nutrition*, 96(S1), 2006. pp.78-81. doi:10.1079/BJN20061705
41. HOTĂRÎREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA nr. 1211 din 04-11-2016 cu privire la aprobarea *Regulamentului sanitar pentru instituțiile de educație timpurie*. Monitorul Oficial Nr. 388-398 art. 1310
42. PÉREZ-RODRIGO, C., ARANCETA, J. Nutrition education in schools: experiences and challenges. *Eur J Clin Nutr* 57 (Suppl 1), 2003, pp.82–85
43. *Psihosociologia relației copil – profesionist în domeniul social*. Suport de curs. Chișinău 2015. Disponibil: https://msmps.gov.md/sites/default/files/document/suport_de_curs_rom.pdf
44. HOTĂRÎREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA nr. 722 din 18 iulie 2018 privind *organizarea alimentației copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general*. Monitorul Oficial nr. 309-320 din 17 august 2018, pag. 244-254
45. MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA. Implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. Chișinău, 2022. Disponibil: <https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2020/08/RAPORT-implementare-Conventie-ONU-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati.pdf>
46. Children with disabilities © 2023 Theirworld. Disponibil:
<https://theirworld.org/resources/children-with-disabilities/>
47. *Situația copiilor în Republica Moldova în anul 2020* © 2023 BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/situația-copiilor-in-republica-moldova-in-anul-2020_9578_3441.html
48. UNICEF, Birou Național de Statistică al Republicii Moldova. *Copii Moldovei*. Chișinău, 2020

49. LEGEA Nr.152 din 17.07.2014. *Codul educației al Republicii Moldova*. Monitorul Oficial nr.319-324/634 din 24.10.2014
50. HOTĂRÎREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA nr. 523 din 11.07.2011 privind *Programul de dezvoltare a Educației Incluzive în RM pentru anii 2011 – 2020*. Monitorul Oficial Nr. 114-116 art. 589
51. Fondul de Investiții Sociale din Moldova © Guvernul Republicii Moldova 2023. Disponibil: <https://fism.gov.md/ro/content/studiul-baseline-0>
52. Studiu de tip baseline pentru implementarea proiectului “Integrarea copiilor cu dizabilități în școlile generale. Chișinău, 2015
53. *Instituții speciale pentru copiii cu deficiențe* © MECC 2023. Disponibil: <https://mecc.gov.md/ro/content/institutii-de-invatare-special>
54. "Orfeu" - *Unic în Chișinău! Pedagogie curativă la cel mai înalt nivel*. Disponibil: <https://point.md/ru/novosti/obschestvo/orfeu---unic-in-chishinau-pedagogie-curativa-la-cel-mai-inalt-nivel/>
55. Complexul-Pilot de Pedagogie Curativă "Orfeu" © 2023. Disponibil: <http://disability-apei-orfeu.md/Go.asp?1:Pagina-principal%C4%83>
56. COȘCIUG L., DUPOUY E. *Bazele nutriției în cifre și calcule. Îndrumar metodic*. UTM, Chișinău, 2011
57. *Питание детей* © ООО МЦ "Невро-Мед" 2021. Disponibil: <https://www.nevromed.ru/stati/pitanie-detey>
58. ПЕРЛИМУТТЕР Д., ЛОБЕРГ К. *Еда и мозг. Что углеводы делают со здоровьем, мышлением и памятью*. Москва, 2019. ISBN: 978-5-00146-053-4
59. *Terapie ABA* © 2021 AutismHope Disponibil: <https://autismhope.md/ru/2020/09/15/terapie-aba/>
60. *Revista científica multidisciplinar núcleo do conhecimento* ©2014 – 2022. Disponibil: <https://www.nucleodoconhecimento.com.br/>
61. CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, CALCATINIUC, Dumitru. The impact of food waste and ways to minimize IT. In: *Journal of Social Sciences*, 2021, vol. 4, nr. 1, pp. 128-139. ISSN 2587-3490. DOI: 10.52326/jss.utm.2021.4(1).15
62. CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, CAPCANARI, Tatiana, BOIȘTEAN, Alina, KHANCHEL EL MEHDI, Imen. Bee honey: history, characteristics, properties, benefits and adulteration in the beekeeping sector. In: *Journal of Social Sciences*, 2021, vol. 4, nr. 3, pp. 98-114. ISSN 2587-3490. DOI: 10.52326/jss.utm.2021.4(3).11
63. Pocol, C.B.; Šedík, P.; Brumă, I.S.; Amuza, A.; Chirsanova, A. Organic Beekeeping Practices in Romania: Status and Perspectives towards a Sustainable Development. *Agriculture* **2021**, *11*, 281. <https://doi.org/10.3390/agriculture11040281>
64. Ciumas, J., Reșitca, V., Chirsanova, A., Capcanari, T., & Voaghi, E. Общая технология пищевых производств. Chișinău, Editura „Tehnică–UTM”, 2019. *CZU*, 663(664), 075-8.
65. Chirsanova Aurica, Capcanari Tatiana, Boistean Alina, Covaliov Eugenia, Vladislav Resitca, Sturza Rodica. Behavior of Consumers in the Republic of Moldova Related to the Consumption of Trans Fat. *Int J Food Sci Nutr Diet*. 2020;9(8):493-498.

66. CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, BOAGHE, Eugenia, CAPCANARI, Tatiana, SUHODOL (MOTRUC), Natalia, DESEATNICOVA, Olga, BOIȘTEAN, Alina, REȘITCA, Vladislav, STURZA, Rodica. Consumer behavior related to salt intake in the Republic of Moldova. In: *Journal of Social Sciences*, 2020, vol. 3, nr. 4, pp. 101-110. ISSN 2587-3490. DOI: 10.5281/zenodo.4296387
67. SIMINIUC, Rodica, CHIRSANOVA, Aurica, ȚURCANU, Dinu. Instrumente de referință pentru pregătirea și prezentarea probelor la disciplina Analiza senzorială a produselor alimentației publice: Indicații metodice pentru realizarea lucrărilor practice. Univ. Tehn. a Moldovei, Fac. Tehnologia Alimentelor, Dep. Alimentație și Nutriție. Chișinău: Tehnica-UTM, 2022. 67 p. ISBN 978-9975-45-811-5
68. SIMINIUC, A., CHIRSANOVA, A. REȘITCA, V., COVALIOV, E., ȚURCANU, D. Exerciții practice pentru dezvoltarea acuității senzoriale. Indicații metodice la disciplina Analiza senzorială a produselor alimentației publice. Chișinău, Editura „Tehnică – UTM”, 2022. 164 p. ISBN: 978-9975-45-807-8
69. CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, NISTIRIUC, Alexandru, LITVIN, Aurelia. Possibilities of promoting gastronomic tourism in the Republic of Moldova. In: *Modern Technologies in the Food Industry*, Ed. 5, 20-22 octombrie 2022, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2022, R, p. 56.
70. Chirsanova, A., Reșitca, V., Capcanari, T., Siminiuc, R., & Boiștean, A. (2022). Microbiologie alimentaire [Food Microbiology]. MS Logo; Chișinău. ISBN: 978-9975-3464-7-4.
71. CHIRSANOVA, Aurica, BOIȘTEAN, Alina, SIMINIUC, Rodica et al. Ghid nutrițional pentru adolescenți (băieți). Chișinău : Kim Art, 2022. – 22 p. ISBN 978-9975-3595-1-1.
72. BOIȘTEAN, Alina, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, CHISELITSA, Natalia, CHISELITA, Oleg. Evaluation of the quality of vegan sauce with the addition of multifunctional compounds. In: *Modern Technologies in the Food Industry*, Ed. 5, 20-22 octombrie 2022, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2022, R, p. 46.
73. SIMINIUC, Rodica, ȚURCANU, Dinu, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, REȘITCA, Vladislav, ȚURCANU, Tatiana. Evaluation of the eating behavior of TUM employees during the lockdown. In: *Modern Technologies in the Food Industry*, Ed. 5, 20-22 octombrie 2022, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2022, R, p. 47.
74. SUHODOL (MOTRUC), Natalia, DESEATNICOVA, Olga, REȘITCA, Vladislav, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, COVALIOV (BOAGHI), Eugenia. Efectul reducerii cantității de sare asupra calității produselor de panificație. In: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*, Ed. Partea 1, 3 iunie 2022, Cahul. Cahul, Republica Moldova: Tipografia "Centrografic" SRL, 2022, Vol.9, Partea 1, pp. 391-397.
75. BOIȘTEAN, Alina, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, STURZA, Rodica. Prospects for the use of agricultural waste as a substrate for acetic fermentation. In: *Euro-Aliment*, Ed. 10, 7-8 octombrie 2021, Galați. Galați: Galati University Press, 2021, Ediția 10, R, p. 180. ISBN 1843-5114.
76. BOIȘTEAN, A., & CHIRSANOVA, A. (2018, October). Possibilities of using soy proteine isolate for the packaging of juglans regia l. In *nuts International Scientific Conference on Microbial Biotechnologi 4th edition, Chisinau, Moldova*.

77. SIMINIUC, Rodica, CHIRSANOVA, Aurica. L'impact de plantago ovata sur les indices de qualite des produits de boulangerie sans gluten. In: Life Sciences and Technology for Wellbeing LIFE 2018: proc. of the Intern. Conf., 30 May –1 June 2018, Cluj-Napoca, Romania, 2018, p. 95. ISBN 978-973-744-672-5
78. CALCATINIUC, Dumitru, GRIȚCO, Cătălina, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, BOIȘTEAN, Alina. The impact of organic food on the moldavan market. In: *Microbial Biotechnology*, Ed. 4, 11-12 octombrie 2018, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Institutul de Microbiologie și Biotehnologie, 2018, Ediția 4, p. 76. ISBN 978-9975-3178-8-7
79. SIMINIUC, Rodica, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica. Distribution granulométrique de farine de sorghum oryzoidum. In: *Modern Technologies in the Food Industry*, Ed. 4, 18-20 octombrie 2018, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: 2018, p. 320. ISBN 978-9975-87-428-1.
80. Popovici, C., Deseatnicova, O., & Chirsanova, A. (2017). Tehnologia produselor alimentației publice: Culegere de fișe tehnologice/red. resp.: Cristina Popovici; Univ. Teh. a Mold., Fac. Tehnol. Alimentelor, Dep. Alimentație și Nutriție. *Ch.: Tehnica–UTM*.
81. BOIȘTEAN, Alina, CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica. Influența peliculilor alimentare obținute din izolatul proteic din soia asupra gradului de oxidare. In: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților*, Ed. Volumul II, 16-18 noiembrie 2017, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Tehnica-UTM, 2017, Volumul II, pp. 9-12. ISBN 978-9975-45-545-9 (Vol. II).
82. SIMINIUC, Rodica, CIUMAC, Jorj, REȘITCA, Vladislav. Strategii de educație nutrițională în Republica Moldova. In: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților*, Ed. Volumul II, 16-18 noiembrie 2017, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Tehnica-UTM, 2017, Volumul II, pp. 46-47. ISBN 978-9975-45-545-9 (Vol. II).
83. Siminiuc, R., Gutium, O., Reșitca, V., & Chirsanova, A. (2016). Analiza senzorială și controlul fizico-chimic al produselor alimentației publice. *Savoarea. Suport de curs. Chișinău.: Tehnica-UTM*.
84. CHIRSANOVA (CALCATINIUC), Aurica, REȘITCA, Vladislav. Factori de bază ce influențează politicile alimentare și nutriționale la nivel internațional . In: *Meridian Ingineresc*, 2013, nr. 3, pp. 86-90. ISSN 1683-853X.
85. Baza de date cu caloriile alimentelor. Disponibil: <https://calorii.oneden.com/>
86. Мой здоровый рацион © 2009 – 2023 Disponibil: <https://health-diet.ru/>